

NÉPÜNK

BEKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felölös szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRÁK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre 150 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

A nyomor

numerusz-klauzusza.

A gazdasági élet barommétere változatlanul süllyed. Az órák is újabb válságtüneteket termelnek ki és senki sem mondhatja, hogy a mélyponton vagyunk már. A mélypontot még nem értük el, de feltartóztatlanul közeledünk feléje.

A zsidóság, mint egyik szerves része a világgazdaságnak, szükségszerűen süllyed az egészszel. A rohadó egész elpusztítja az egészséges részt is, de a rohadás folyamata, hullámozása, más irányt szab az egésznek és mást a résznek.

Gazdasági körökben nem szívesen hullanak arról, mintha a mai, kétségtelesen világviszonyban megnyilvánuló krízisben, a zsidóság speciális kríziséről is szólhatnánk. Valóban igaz az, hogy a zsidó nyomor, a válság és ennek minden szimptomái a világgazdaságban beállott katasztrófa tünetek hatásaként jelennek meg, azonban az is kétségtelen tény, hogy a gazdasági szimptomák mellé olyan társadalmi vonatkozások kerülnek, melyekkel speciálisan csak a zsidóságnak kell megbirkóznia. Ezek a társadalmi tünetek alakítják át tehát számunkra a gazdasági krízist speciális zsidókrízissé és teszik köteleességünké, hogy felszínre hozzuk.

A társadalmi, gazdasági és kulturális numerusz-klauzusz azok a kísérő szimptomák, amelyek meghatározzák a zsidóság ugynevezett extra-válságát. Ezeknek látható és megállapítható nyomós okai állandóan jelentkeznek és gyökerei természetesen szintén a hullámozó gazdasági élet küzdelmeiben vannak leeresztve, de hatása kizárólag csak a zsidóságnál válik szemléltetővé.

A diagnózis tehát szigorú pontossággal meghatározta a különleges válság eredőjét, de ezzel korántsem teljesítette feladatát. Mert ezzel még nem tüntek el a válság tünetei is és nem szűnt meg maga a válság sem. A diagnózis után szükségszerűen jönnie kell a gyógyító terápiának is, mely elvégzi majd az egészséges tisztítást.

Megoldás kell tehát, sürgős megoldás, hogy még megmenthessük a süllyedő lét életét.

Szerénytelenség lenne részünkről, ha ma, a gazdasági konziliumok vajdó korszakában világkrízist megváltó tervekkel jönnénk. De igenis köteleességünknek tartjuk, hogy a bennünket speciálisan sújtó különleges válság megoldásának kísérletét

elvállaljuk! A zsidókérdést nem oldhatja meg csak a zsidóság maga! Mert amint a társadalmi megszorítások, a numerusz-klauzuszok és gazdasági elfojtások nem jöhetnek létre csak egységes társadalmilag megnyilatkozó szervezettel, úgy a zsidóság is csak egységes, társadalmilag szervezett erővel és akarattal léphet fel az őt sújtó különleges válság leküzdésére. A politikai szervezetség mellé tehát fel kell sorakoznia a gazdasági szervezetségnek is.

A tél előtt vagyunk. A nincstelenség és ruhátlanok husába már is belevág a fájó hideg és nincsen seholy egy fix pont, ahol ezek a gazdasági élet katasztrófái megkapaszkodhatnának. A társadalmi akciók késnek. Az ankétok folynak. És a reális, kínzó valóság éget.

És ebben a szomorú atmoszférában megint csak megfélekednek a zsidóság elesettjeiről. A mult tapasztalatai fájdalmasan bizonyították, hogy a zsidó nyomorgók, a zsidó munkanélküliek még itt is, ezekben a jótékony akciókban is, különös bánásmódban részesülnek. Ide is belopódzott a numerusz klauzusz szelleme.

Ez ellen kell tehát összefognia a zsidó szervezetségnek! Egyenlő jogokat követelünk a mi nyomorgóink számára is! A zsidó társadalom első sorokban áll, amidőn adózni kell a konszolidáció érdekében. Áldoz és segélyez. Nem nézi, hogy az elesettek milyen egyházközösségbe tartoznak.

De elvárja ez az adakozó zsidóság, hogy ne taszítsák ki az ő szegényeit sem a jótékony akciók és segélyek részesedéséből! A zsidó szociális és jótékonyági egyesületek részére ugyanolyan támogatást kérünk az államtól, megyéktől és városoktól, mint a milyenben a többi ilyen nem zsidó segélyező egyesületek részesülnek!

El kell tűnnie végre a nyomor numerusz-klauzuszának! Ennek az új társadalmi fekélynek, mely már a szegények és nyomorgók sorai között is kivételeseket és katasztrófákat különböztet meg! Legalább itt, ezen a helyen, ahol a fájások egyforma nagyok, ahol a hideg a nyomorúság és kór egyformán pusztít, itt tűnjön el legalább a gyilkos testvérharc, a nemzetek és vallások szomorú diszharmonija!

Lefoglalták egy zsidó templom egész berendezését Beszarábiában

Kisenevből jelentik: Beszarábia egyik kisebb falujában, Cutuleascában a pénzügyigazgatóság a rituális fürdő kereskedelmi intézménynek nyilvánította és arra 20.000 lei évi adót rótt ki. Afürdő részben ingyenes, részben néhány lei ellenében szolgálta a zsidó rituálét és nemcsak hogy jövedelmet nem hajtott, de a kis falunak gyűjtéseket kellett rendezni, hogy azt fenntarthassa. Mivel pedig a kis hitközségnek nem állott módjában, a rituális fürdőjére kirótt adót megfizetni, az adóvégrehajtók nem csupán a kis fürdő berendezését, hanem

templomuk felszerelését és szentségeiket is lefoglalták. A nagy felháborodást okozott szentségtörés folytán a község román lakói is intervenáltak Rascanu generálisnál, kinek közbenjárására a végrehajtást egyelőre felfüggesztették: Szomorú dolog, hogy a pénzügyi hatóságok nem oktatják ki megfelelően alantasaikat, arról, hogy hivatalos hatalommal való visszaélés az, ha egyháznak nem üzérkedésre szolgáló intézményeit megadóztatják és azok szentségeit durva erőszakkal lefoglalják.

Berlin rendőrfőnöke a zsidók önvédelmi szervezkedését ajánlja

Berlinből jelentik: Grzesinszky berlini rendőrfőnök a rohasanai berlini zsidóverésekkel kapcsolatban a következőképpen nyilatkozott egy zsidó újságíró előtt:

A rendőrség kötelessége az egész lakosságot megvédelmezni a politikai betyárkodás ellen. Fájdalom, lehetetlen volt megakadályozni a Kurfürstendammban lezajlott támadásokat. Nem állíthatom, hogy a támadások nem fognak megisméllődni, jóllehet a rendőrség minden intézkedést megtett a bandák azonnal való megfékezésére. Berlin azonban 4 milliós város, ahol garantálni lehet a rendőrség gyors és energikus beavatkozását, de minden polgár

mellé nem lehet rendőrt állítani. Éppen ezért ajánlom, hogy az ifjuság képezze ki magát a támadások elhárítására. Naponta a Grünwald mellett utazom és van alkalmam látni a zsidóifjak sportgyakorlatait. Nagyon örülök ennek, mert tudom, hogy legjobb ha a zsidó fiatalemberek az ilyen csirkefogókat méresre tanítják.

Egyébiránt nemcsak zsidóknak feladata az antiszemitizmusnak kulturszegyene ellen harcolni. Ez elsősorban a nemzsidók kötelessége. Nem szabad tünnünk országunkban efféle szegyeteljes, botrányos állapotokat.

HETI GLOSSZÁK

Goga — a filozemita.

Gyanusan sok nyilatkozat hangzik el az utóbbi időben. A máskor kimért és ha talmon levő politikusok rendkívül készséggel állnak az újságírók rendelkezésére. Hajlékonyak és udvariasak. Semmi nyoma a tartózkodásnak. A szenzációs nyilatkozatok egymást érik. Ilyen szenzációs nyilatkozatot halottunk az utóbbi napokban az Avarescu-párt egyik vezérével, Goga Octávián volt miniszter úrtól. Természetesen ez alkalommal a zsidó, illetve az antiszemita kérdéssel van szó. És ha az olvasó ismeri Jorga professzor nyilatkozatát, aki most nyeregben van és Gogáét, aki ezzel szemben nyeregbe akar jutni, akkor azonnal megfogja érteni, hogy mi a különbség két ilyen felelős politikus nyilatkozata között. Jorga ugyanis egy szellemes axiomával intézte el a kérdést, mert megtehetette, hogy szellemeskedjék. Ő nyeregben van. Mint ismeretes, a miniszterelnök keresztvívvel kívánja likvidálni az antiszemitizmust. Térjenek át a zsidók a keresztény hitre és megszűnik ezzel minden zsidó probléma. És mosolygott hozzá. Mondjuk ő megteheti. Cuza már nem ilyen stílusos, de ő is megteheti, mert Jorgával együtt ő is nyeregben van. De ezzel szemben Goga, már óvatos. Mert Goga most szeretne nyeregbe kerülni. És ha ő nyilatkozik a zsidó kérdéssel már Heine tiszteletéről beszél. Heinéről, aki pedig szintén zsidó, de Goga ennek dacára tiszteli. Igaz, ez csak véletlenül jutott eszébe, de kimondja, mert azt akarja, hogy tudja meg mindenki, de elsősorban tudják meg a zsidók. Rendben volna ez, egészen rendben és mi nem is irtuk volna ide, ha véletlenül nem emlékeznénk azokra a Goga nyilatkozatokra is, amelyek még akkor hangzottak el, amikor Goga nyeregben (bocsánat a durva kifejezést), bársonyszékben ült. A filozemita Goga, akkor korántsem tett ilyen zsidó-barát vállveregető nyilatkozatokat. Sőt. Igen, sőt. Mert a csernovitzi Fallik eset akkor történt. Goga ur bizonyára emlékezik még rá. Az uccán rálőttek egy diákra. A diák zsidó volt. És meghalt. A merénylőt azonban felmentették. Goga ur akkor belügyminiszter volt. És talán apailag, jóságosan meg is veregette a gyilkos diák vállait. Szóval Goga ur most nyilatkozik. Mi meghallgatjuk szépen, le is írjuk a nyilatkozatát, de mosolygunk hozzá. Mert átkos szokásunk, hogy nem felejtünk. Hogy emlékezni tudunk. És emlékezhetünk.

„Izrael barátai“.

Budapesten alakult meg legújabbban ez az egyesület. Az olvasó már is csodálkozik, hogy Budapesten a fajvédők anya-városában ilyen egyesületek alakulhatnak. De csodálkozása csak nőni fog, ha megtudja, hogy az egyesület tagjai eddig kizárólag csak katolikus papokat fog magában. Hiába, kiálltunk fel önkénytelenül a vallás-erkölcs még ha idegen is fölünk, legközelebb áll az emberi szeretet és megérlés gondolatához. Fel tud emelkedni a kicsinyes és önző érdekek posványából, arra a magaslatra, ahová nem érnek fel önsz érdekek tülekedésének zivajai és ezen a magaslaton a béke és megértés sorozatát harsogja a gyülekezett felé. Ezt gondolja az olvasó, amikor a rövid kis tudósítást olvassa és sajnáljuk, hogy keresztül kell szaladnunk az illúzióján, le kell törnünk és vissza kell hoznunk őt közzénk: a földre. Le a magaslatról! Mert ennek a hírnek folytatása is van. „Izrael Barátai“-nak pontosan körvonalazott céljai vannak. Barátai Izrael népének nem adják olcsón barátságukat. Tértetni akarnak ők is. Át akarják vezetni Izraelt az „igaz“ utra. A katolikusok útjára. Ezért nevezik magukat barátainknak. Jót akarnak velünk tenni. Mert ezzel megszűnnek a problémáink és idvezülhetünk. Micsoda égi jóság. De a szisztéma már nem új. Ismerjük régen és köszönjük szépen. Köszönjük

a barát-ágot, a kedvességet, a jóságot és a férlést. A ilyen megoldásokért nem megyünk mi sem a szomszédba. Nálunk ilyen tervek hivatalos helyen is akadnak. Fent a minisztériumban ajánlották (Lásd Jorga nyilatkozatát) már nekünk. De azt is megköszöntük. Hát csak tartsák meg kedves tisztelendő urak a jóságukat és barátságukat és hagyjanak nekünk Izrael fiainak békét. Majd csak megleszünk mi az Őök tiszteletreméltó jóságuk és szivességük nélkül is.

Ha én volnék a speaker...

Igen, ha én volnék a pesti Rádió speakerje, akkor nem volnék elfogult. Nem volnék oly elfogult, mint a mostani bementő, aki például a biatorbágyi merénylet első gyanúsítottjának Leipniknak nacionalitását úgy mondotta be, hogy iz-ra elita vallású. És jól megnyomta az izraelita szót. Amúgy magyarosan. Vagyis helyesebben, amúgy magyarságon. De amikor az édes Szilvi, a Matuska (hogy becézik az édest! — ka) örültsége kiderült, akkor egyetlen egyszer sem jutott eszébe, hogy bementja mély vallásosságát, mely vasárnaponként a templomba viszi. Vagy vagy — kedves pesti Rádió. Ha Hász tábort püspöknél oly készséggel állott rendelkezésre, ha az összes zsidó bünösöknél oly előszeretettel mondja be vallását, akkor legyen szives mondja be a Szilveszter összes reá nézve nem kellemes nacionalitát is. Vagy — vagy! Vagy elhallgatja a Leipnik és társainak szerencsétlen izraelitását, vagy bementja a többinél is azt, amit mi tartunk okvetlenül fontosnak. És tegye ezt a pesti jobboldali sajtó is. Irja meg, hogy mit cselekedett a Royal pincében anno 1919 Matuska és társai, meg hogy a Dunántúlon, annak idején, hány zsidót koncolt fel. Mert ez a 19-es mentalitás vitte Matuskát Biatorbágyra is. Ez a híres konstruktív mentalitás. Mi nem általánosítunk. Mi tudjuk, hogy Szilveszter egy fenevad. Csak arra kérjük, odaát legyenek objektívek, mert ha nem azok — fáj, nagyon fáj a zsidóknak. És sokszor jól jön az is, ha a zsidóknak nem fáj ilyesmi, ha nem bántják érzékenységét, minden ok nélkül, bántani — magáért a bántásért.

Az új magyar sajtófőnök apja és a zsidók

Budapestről jelentik, hogy magyar szabadelvű és zsidó körökben kedvező hatást váltott ki az új sajtófőnöknek Hlatky Endrének kinevezése. Az új sajtófőnök, Hlatky Endre liberális nagyváradi magyar uri család sarja és minden remény meg van reá, hogy az új sajtófőnök ezt a liberálizmusát működésében érvényesíteni fogja. Mindazok, akik az új sajtófőnököt személyesen ismerik, csak a legnagyobb elragadtatás hangján szólnak róla, nemes uri egyéniségéről, kedves közvállalásáról, igazságérzetéről és objektivitásáról. Érdekes, hogy hivatalba lépése pillanatától kezdve mennyire népszerű az új sajtófőnök s hogy mennyi anekdota kering már is személyéről és családjáról a köztudatban. Legkedvesebbek ezek közül az anekdoták közül azok, melyek az új sajtófőnök édesapjáról szólnak s ezek közül mondjuk el olvasóinknak az alább következőket, melyből világosan kiderül, hogy milyen levegő vette körül az új sajtófőnököt a nagyváradi apai házban. „Volt Nagyváradon két-három évtizeddel ezelőtt egy szegény zsidó kereskedő, aki nagy családját csak úgy tudta eltartani, hogy az üzlet jövedelmét itt-ott metoldotta azzal, amivel és úgy, ahogy tudta, míg végre fizetése képtelen lett. Hitelezői között volt egy külföldi cég is, mely bizományba adta az árut a zsidó kereskedőnek s nem akart egyezségbe belemenni, hanem visszakövetelte az árut, vagy annak teljes ellenértékét 500 koronát.

A szegény zsidónak persze nem volt se áruja, még kevésbé pénze. Hlatky Endre apja akkoriban a nagyváradi ügyvédi kamara elnöke volt és a külföldi cég őt bízta meg képviselővel a kereskedővel szemben. Hlatky, aki nagyon népszerű volt a nagyváradi zsidók között és maga is nagyon szerette a zsidókat, minden áron meg akarta menteni a szegény kereskedőt és az ő kezdeményezésére gyűjtést kezdeményeztek, hogy az 500 koronát összehozzák. Nagynehezen össze is lehetett gyűjteni 340 K-át amit elvittek Hlatky Endréhez, mint a hitelező cég jogi képviselőjéhez. Minthogy azonban a cég csak a teljes kiegyenlítés esetében akart elállni a bünvádi feljelentéstől, mindenki azt várta volna, hogy a kereskedő hamarosan börtönbe kerül. Ez azonban legnagyobb csodálkozásra elmaradt, hogy miért, az csak jóval később derült ki. Az történt ugyanis, hogy a kérlelhetetlen külföldi cég „kegyetlen“ jogi képviselője — a maga zsebéből fizette ki a cégnek a hiányzó 140 koronát.“

Amikor a zsidó temető fegyvertűz alá vették

Varsó, október 19. Valamivel több mint egy éve annak, hogy a varsói zsidó temetőt, éppen a rős hassáná előtti napok egyikén, amikor a zsidók tömegesen látogatják elhunytjaik sírjait, ösmeretlen tettesek hirtelenül gyilkos fegyvertűz alá vették. A lövöldözésnek számos könnyű és két súlyos sebesültje volt a temetőlátogató zsidók közül. Az ocsmány merénylet annak idején általános felháborodást keltett a világsajtóban. Az általános felháborodás nyomán a lengyel hatóságok kénytelenek voltak a vizsgálatot beindítani, amelynek során kiderült, hogy a zsidó temetőt, egy, a temető közelében gyakorlatozó lengyel katonai gépfegyversztag vette tűz alá. A gépfegyversztag parancsnokát, Jagusz Zibulsky ezredest, — akarva, nem akarva, — katonai bíróság elé kellett állítani, ahol is a vitéz ezredes szakszerűen megmagyarázta, hogy az egész lövöldözés csak egy sajnálatos technikai defektus miatt történt. A gépfegyvereknek ugyanis meglazult az egyik anyacsavarja, minek következtében, ahelyett, hogy jobbra lőttek volna, inkább balfelé köpködtek a golyókat, arról pedig a gépfegyversztag igazán nem tehet, hogy a zsidók pont a balfenéken rendezték be a temetőjüket. A szakszerű felvilágosítás után a lengyel katonai bíróság elrendelte, hogy az anyacsavarokat cseréljék ki, viszont az ezredest fölmentette a vád alól.

Üzleti konkurenciából politikai bosszu.

Radutzból írják: Egy ottani zsidó szabót cuzista konkurrens feljelentett a hatóságoknál, hogy több olyan zsidó nevét ismeri, aki a kommunizmussal és kommunistákkal összeköttetésben áll. A szabót, — akit egyébként Ábrahám Reifernek hívnak — mint tanút idézték be az ottani csendőrségre, egy sötét zárkába csukták és ott a vak sötétben véresre verték, hogy a kommunisták neveit árulja el. Reifer, aki a cionista szervezet választmányi tagja és semmi köze a kommunizmushoz, az embertelen kinzások dacára sem tudott senkit sem megnevezni, míg végre 24 órai ütésverés után szabadon bocsátották. Az üzleti konkurenciából csinált politikai bosszu „nagyszerű intézményét“ tehát a romániai cuzista-terroristák a saját találmányuknak könyvelhetik el.

Sodrony ágybetétek

nyitott és összehajtható **vaságyak, mosdók,** és mindenféle **vasbutorok** legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyílt üzemben

„STANDARD“

Iosif Vulcan (Nagy Sándor-ucca 10.)

LEGSZEBBEN FEST

(Royal kávéházzal szemben)
Mészáros-ucca 4.

I. V. O.

LEGSZEBBEN TISZTIT

Uri-ucca 34.
Telefon 5-83.

E. E. Á.

Nekem már átkozott rossz, belém rögződött tulajdonságom az, hogy minden eszmém, minden világmegmozdulás, de talán minden könyvet zsidó szempontból nézek és ítélek meg. Ez pedig minden bizonytalanságot helytelen, mert megfosztja az embert az iluzióktól, szkeptikussá teszi és képtelenné minden magasabb eszme befogadására. Mert ime a példa! Itt van az Európai Egyesült Államok eszméje, amelyet a jó Coudhove olyan alaposan kidolgozott és amelyet Briand franciába átültetve, szaloképpessé tett és amelyről az emberek, már mint a nagy emberek, komolyan kezdenek tárgyalni és én csak azért, mert ezt is csökönnyösen zsidó szempontból nézem, nem tudok benne hinni.

Nem azért, mert nem akarok, hanem mert nem tudok hinni. Mert mindig ez az érzésem, hogy ez csak olyan nyugodtan és háborgatás nélkül élő nyugati polgárok agyában megszületett naiv gondolat lehet, akik nem ismerik a mi etnografailag tarka keletünket. Akik nem olvassák a mi örökké egymás ellen harsogó lapjainkat, akik nem tudják azt, hogy vannak pártok, amelyek egész működési léte alapja csak az, hogy egy bizonyos másik fajtat, amely egyébként szintén kitűnő eleme lehetne minden államalakulatnak, csak azért gyűlölnék, mert az számukra idegen. A jó páneurópiák bizonyára nem olvasták például, annak az itteni kollégánknak cikkét sem, amelyben harciasan kikel azon határtalan szemtelenség ellen, amellyel az itteni zsidók csak azért, mert nekik hosszunapjuk van, koplaltatni merték egy álló napig nem zsidó polgártársaikat.

De ez csak úgy mellesleg jutott az eszembe annak kapcsán, hogy a népek nagy kibéküléséről van szó, mert különben talán szóra sem volna érdemes. A köznap élet minden egyes mozzanata éppen elég ilyen izelítőt ad a népek egymás iránti

megértéséből és türelméből, idézni őket felesleges. És talán jelentéktelen kis eset volna, ha csak arról lenne szó, hogy egy szélsőséges riporter kétségbe vonja 30.000 polgártársának szabad ünneplési jogát. De nem ennyiről van szó, hanem tíz millió európai polgárról, akikre talán nem is gondol, mint külön népre, az európai államtervezet. És így talán mégsem alaptalan és nem egészen szubjektív elítélés, ha az egész szép mesében nem hiszek.

De meg sem említettem volna az egészet, ha közbe nem jön a Bukaresiben megtartott interparlamentáris konferencia és föl nem idézi bennem a politikai élet nagy paradoxonait. Ha eszembe nem jut talán, hogy a milliós európai népek egyesüléséről és békevágyairól beszélnek akkor, amidőn külön-külön egyik sem képes a maga zsidajával békét kötni, vagy helyesebben a maga zsidajának békét hagyni.

Törjenek pálcát felettem, mondják, hogy kis kaliberű, szűk világnézetű, epés, rosszakaratu meg miegymás vagyok. Nem bánom, de nem hiszek a nagy európai összefogásban mindaddig, míg Európában tíz millió ember megítélésénél és elítélésénél a törvények önkényesen megváltoztathatók. Nem hiszek benne mindaddig, amíg ennek a tíz millió embernek papírra veletl joga az élethez maga is életté, valósággá, gyakorlatiá nem változik.

De különben mások sem hisznek benne, a mérvadó körök bizonyára nem. Hogy honnan veszem? A dolog egyszerű. Az interparlamentáris konferencia élesen kikelt minden fegyverkezés ellen, éltette a világbékét és kiméltelen harcot hirdetett

Értesítés!

Női divatszalonomat Mészáros-u. 2. szám alól Piața Unirii (Szent László-tér) 12. szám alá **helyeztem át.**

Legújabb modell-rajzaim megérkeztek és a legjutányosabb áron álok a n. é. közönség rendelkezésére.

További szives pártfogást kér

Deutsch Nándor
Női divatszalon

mindennemű katonai forma ellen és... és záróbankettét, ahol mindezen nagy szavakat megisméltették a Cercul Militarban, a Katona Körben tartották meg.

Már engedjenek meg kérem, de ez a kis finálé mindennél ékezzelőbban mégis csak nekem ad igazat. Ez mégis csak azt jelenti, hogy azok a zöld és fehér asztalnál elpuffogatott frázisok nem lehettek komolyak. Mert kísérelné csak meg valaki a bérkocsisok otthonában harcot hirdetni a konflis ellen, vagy az orvosok szakszervezetében a kuruzslók szabad működését propagálni, egyhamar kívül találna magát az elszánt férfiú. De Moliére „Képzelt betegét” minden orvos nyugodtan megnézné akár a saját klubjában is, mert hiszen az csak szindarab, ártatlan komédia.

Ezért nyillak meg a Cercul Militar termei is oly készséggel a hadsereg szalonkabátos ellenségei előtt, mert jól érezték az aransujtásos „veszélyeztetett existenciák”, hogy ez az a nagy európai összefogni akarás is csak jól inszcenált színjáték, amelyre nyugodtan mondhat áment egy hadvezér is, mert amugy sem árt és valóban nem is marad más egy jól inszcenált komédiánál mindaddig, míg békés zsidó polgárok kisémmizésében az európai törvényhozók egymással versengenek.

Berkes Dávid.

Hackmayer uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.
Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

A KOZSNICI MAGID

„A második Bál-Sém” — csak így emlegették Rabbi Izráelt, a kozsnici magidot, akinek százezrek tódultak a zászlaja alá és akinek talmudista, kabbalista tudásáról, csodálatos, megragadó szónoki tehetségéről, valósággal legendákat beszéltek Lengyelországban. Halványarcu, sovány, szikár ember volt rabbi Izráel s gyermekkorában annyit betegeskedett, hogy alig hittek megmaradásában. Ám mintha az Irásból, a legfiszább és leghatalmasabb bölcsesség forrásából életerőt ivott volna, dacolt minden bajjal, nyomorusággal, nem ártott meg neki az éjszaka virrasztása, tanult, tanult szenvedélyesen, rajongva és mint Bál Sém legméltóbb utódja, csakhamar, mint cadik emlegették a legkisebb faluban is. Bizvást állították róla, hogy imádságával minden bajt, veszedelmet, szenvedést el tud hártani, minden litkot napvilágra tud hozni, ha még annyira rejtőznék is a sötétség homályában.

A kozsnici magid hire úgy megnőtt, olyan rohamosan terjedt el, mint a futóláz és a lengyel nemesek legelőkelőbbjei, Czar-toriszky Ádám, Ponyatowszky József is meglátogatták s biztak csodatevő erejében. Azt az uccát, amelyben lakott, „Ulica Magid”-nak hívják (Magid ucca), — olyan tisztesség volt ez, amelyre abban az időben egyellen zsidó sem számíthatott Lengyelországban. És a döbbenet erejével hatott, amikor Napoleon háboruja idején, amint Purimkor a megilló-t felolvasták, rabbi Izráel hirtelenül megállott a „Nófajl napjál” szavaknál s egyszerre, mintha égi

ihlet szállotta volna meg, játékos fordulattal, de a meggyőződés erejével dühörögte be hivei közzé: „Napole tipol!” (Napoleon el fogsz bukni!) Napoleon bukása csakhamar be is következett és Lengyelországban minden nemesi hajlékban, grófi kastélyban emlegették a kozsnici magid csodálatos jövendölését és hire, tekintélye csak egyre öregbedett. Ahány kiváló rabbija volt az ortodoxianak, mind köréje sereglett, hogy bölcsességéből részt kérjen; Lengyelországból, Litvániából özönlöttek hozzá a tudósok, sőt Magyarországból is. Rabbi Maise Teitelbaum, az ujhelyi cadik (Jismach Majse) nem sajnálta a sokszáz mértföldet, szekerre ült, tél havában, forró napsütésben is nekivágott a szűk kárpáti utaknak, csak hogy a kozsniczi magidot hallgassa...

Az öröklébe való költözését a chószidok legendás magyarázattal kísérik.

A kozsniczi templom udvarán magas akácfa állott. Szorosan a templom fala mellett. Egyszer egy kis gyerek felmászott a fára, hogy madárfészket szedjen, de ahogy a kihajló ágat nem érte el, hadonászott a kezében levő ruddal, s a rud a meglazuló fal nyílásán belefuródva áttörtte a frigszekrényt, amelynek ajtaja széttárult és három széfer a földre hullott.

Rettenetes ijedtség fogta el az egész községet, böjtöltek, érezték, hogy a három tóra földrezuhanása nagy veszedelmet hirdet. A gyermekre is éktelen haraggal támadtak rá, mint akinek a balgasága kárhozatot hoz rájuk, de Rabbi Izráel megnyugtatta hiveit:

— Ne vádoljátok az oktan gyermeket. Játékos kezét égi kéz vezette... Én tudom mit jelent ez, s ha vádaskodtok a tudatlan gyermek ellen, nekem magamnak s talán még másoknak is fel kell szállanunk az Örök Biró elé, hogy tanuságot tegyünk az ártatlan mellett...

Hívei csodálkozva néztek a magidra, aki mintha érezte volna, hogy közeleg utolsó órája készült a nagy utra. Pedig beteg sem volt.

1814. őszén történt. 5575. Tisri havának tizennegyediké (erev szükajsz) köszöntött be, a bűnbánat nagy napjai már elmúltak és rabbi Izráel nyolcvan esztendő terhével a vállán egyenesen, acélosan hirdette hivein-k a meglérés szent parancsait. A kozsniczi zsidók gyönyörű sátrat építettek a szent papnak, de rabbi Izráel méléző mosollyal nézte fáradozásukat, amikor a szűke elkészült, csendes léptekkel haladt oda, de már jártányi ereje sem volt. Betegség nem győltörte, tiszta, világos értelemmel törellel szemmel feküdt le a sátor előtt az odahozott nyugóhelyre s mint egy tiszta lelkű, rosszat, bűnt nem ismerő madárka kilehelte lelkét. Utolsó imádságát mégis erős, minden sziveket megreszkeltető hangon mondotta el s mikor párnájára vissza hullott, mindenki azt hitte, hogy csak alszik.

És Ijor hónap 19-én követte rabbi Mendel, a „rymanovi”, Tisóbeov napján pedig leghivebb barátja rabbi Jiczchok Horowic, a lublini cadik. A három cadik tiszta szava igazságot tett a gyermek ártatlansága mellett a magasságos nagy Egekben...

Legolcsóbban vásárolhat KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut HOLLÓS-nál

Oradea,
Bulev. Regele Ferdinand 3.

Válasz a Gazeta de Vestnek

Lapunk legutóbbi számában nyílt levelet irtunk C. Argetoianu belügyminiszterhez, melyben arra kérjük a váradi zsidóság nevében, hogy ne engedélyezze a vasgárdisták Nagyváradra tervezett gyűlését. Erre a cikkre a Gazeta de Vest október 18-iki számában *Alter Scotus* tollából reflexziókat olvasunk, melyre volna néhány szerény megjegyzésünk:

A Gazeta de Vest azt írja, hogy amikor a cionisták itt gyűléseket rendezgetnek, hogy merészezi a zsidóság azt kérni, hogy a Vasgárda gyűléseit ne engedélyezze a miniszter? Hát a románság csak itthon van ebben az országban, hogyan merészel egy kisebbség beleszólani abba, amit a románság csinál? Ha a cionisták komolyan veszik a cionizmust, akkor menjenek Palesztinába. És ne avatkozzanak bele a románság ügyeibe. Így és ehhez hasonló oktatásban részesít bennünket *Alter Scotus*.

Nos hát fel kell világosítsuk *Alter Scotus* urat, hogy mi tudunk a sorok között is olvasni. Meg kell mondjuk, hogy cikkében készakarva úgy állítja be a miniszterhez írott nyílt levelünket, mintha az a románság elleni provokáció volna. Kétségtelen, hogy egyetlen kisebbségnek sincs joga beleszólani abba, hogy mikor, kik és hány kongresszust akarnak tartani városunkban. Sőt. Mi végtelenül boldogok lennénk, ha a különböző román szervezetek, közletek és társadalmi alakulatok minél gyakrabban jönnének össze Oradea városában. Miért? Mert ennek a halódó, közgazdaságilag tönkrement szegény városnak szükségé volna idegenforgalomra. Így jó volna, ha minden héten eljönnének hozzánk, hogy lássák ezt a szép várost kinos vergődésében. Hogy elvinnék hírünket és emelnék forgalmunkat. De a Garda de Fier megjelenése nem az idegenforgalom emelését jelentené, hanem kinos szorongást a lakosság széles rétegében, mert a védtelen kis gyermek is fél attól, akitől már egyszer csunyán kikapott. Mi nem akarunk beleszólani a románság gyűléseibe, mert ehhez nincs jogunk. De azt a jogot, mint adófizető és mint kötelességünknek mindenben száz százalékig megfelelő loyális állampolgárok vindikáljuk magunknak, hogy nyugodtan dolgozhassunk és ne rémiszenek bennünket olyan gyűlések tervezésével, melyek nem nyújtanak teljes biztonságot az irányban, hogy nyugodtan fog lefolyni. Lehet, hogy tévedünk. Lehetséges, hogy a vasgárdisták mentalitása megváltozott. De azt a Gazeta de Vest sem tagadhatja le, hogy van oka a zsidóságnak félni azoktól, akik nem a legkellemesebb emléket hagyták itt annak idején. Reméljük, ez elég finoman megírt dicszinkció! Ne általánosítsa a cikk írója. Mi csakis és kizárólag a vasgárdistáktól félünk. Csakis és kizárólag. Mert becézett kedvencei ők még — a Gazeta de Vestnek is. És miért akarunk juttatni, a cionisták ártalmatlan és ideális

célkitűzéseivel kapcsolatban? És miért küld rögtön bennünket mindnyájunkat Palesztinába? Ki fog akkor adót fizetni, ki fogja az élesztő szerepét játszani, ennek az országnak közgazdasági életében. Megértenénk a Gazeta de Vest felhördülését, ha mi olyan ügyekbe szólnánk belé, amihhez valóban nincs közünk. De ahhoz csak van jogunk, hogy féljünk! Már pedig mi igenis bevalljuk — gyávák vagyunk és félünk. Ne akarja azonban laplársunk azt, hogy részletesen leírjuk, hogy tulajdonképpen miért is félünk? Ha ennek a városnak lakói voltak „annak idején“, akkor nem kell többet mondjunk. Tudja azt a Gazeta de Vest, hogy mennyire tönkrement, az anyagi összeomlás mélyébe szédült zsidóság él ebben a városban. De azért ugyebár kötelességét teljesíti, gyermekei megtanulnak jól románul és mindenki rendes polgára ennek az országnak. Mit kérünk mi? Hogy meglegyen a nyugalmunk. Hogy tudjuk végezni napi munkánkat. És mert bevalljuk, hogy egyéb gondok miatt, nem akarjuk még azért is álmatlanul tölteni éjszakáinkat, mert ide olyan gyűlést hívnak egybe, melytől van elég okunk alaposan félni. De azért ne bántsa azt a szegény, ideális mozgalmat, mely nem akarja a világ 17 milliányi zsidóságát egy olyan területre zsufolni, ahol legfeljebb 5 millió embernek van helye.

Mi hiszünk a prefektus ur szavának és meg is vagyunk győződve arról, hogyha főle függ kizárólag, akkor nem is lesz itt soha nyugtalanság. A George Ghika herceg prefektus abszolút nobilis személye nekünk teljes garancia arra, hogy itt a városbékéje nem lesz megzavarva. Mi csak azt akartuk elérni, hogy fentről, Bukarestből se jöhessen felsőbb parancs, mely kötelezze a várost, hogy fogadja falai közé azokat, kiktől a zsidóságnak, a multak tapasztalatai alapján, elegendő oka van félni, sőt megijedni is.

A Gazeta de Vest tul elfogultan kezeli a kérdést. Összekapcsolja ok nélkül és igaztalanul a cionista mozgalmat a vasgárdista megmozdulással. Azt hisszük, a nevetségesség hibájába esnénk, ha ez ellen komolyan tiltakoznánk. Azt tudja jól a cikk írója is, hogy olyan messze esik a kettő egymástól, mint Makó — Jeruzsálemtől.

Preventiv dolognak tekintse a Gazeta de Vest nyílt levelünket, melyre azt is írja, hogy maradhatott volna — zárt is. Van egy

régi, de ide csakugyan illő közmondás, mely azt mondja: Jobb félni, mint megijedni. És mert mi félünk — most szólnunk — mert nem akarunk megijedni. És hogy ennek hangot adunk, az lehet nem tetsző a Gazeta de Vestnek és mi mégis ismételjük, nem szeretnénk éjjel találkozni Oradea uccáin egy vasgárdistával sem!

Mi lesz az erdélyi orthodoxiával?

Boldogult emlékü Ullmann Salamon főrabbi, a besztercei iroda elnöke elhunyt u'án mi is úgy gondoltuk, hogy nem lehet azonnal hozzáfogni ahhoz, hogy az új helyzetnek megfelelő intézkedéseket megtegyék az arra hivatottak. Közben jöttek a nagyünnepek, az sem alkalmas idő arra, hogy ez az ügy nyugvópontra ne jusson. De már az ünnepek is elmúltak és mi várva-vártuk, hogy végre az a hetes bizottság, melyet annak idején kiküldöttek, megkezdi működését.

Pedig ennek a kérdésnek megoldása nem várható magára. Az erdélyi hitközségek, részben a súlyos anyagi helyzet miatt, másrészt számos klikk és érdekcsoportok által súlyos belső krízisben szenvednek. Hírek érkeznek hozzánk, melyek azt a megdöbbentő tényt tárják szemünk elé, hogy a divergáló érdekek veszélyeztetik számos kis és nagy községnek belbékéjét és annyira kívánatos nyugalmát. Épen ezért ezerszer fontosabb volna mint valaha, most azonnal hozzáfogni a munkához. Megkezdeni azt a konstruktív munkát, mely abban találna kulminációs pontját, hogy legyen végre egy olyan aktív vezetőség az orthodoxia élén, mely csirájában fojtana meg minden olyan kezdeményezést, mely végre a zsidó orthodox egységet alapjában rengetné meg.

A nagy zsidó nyilvánosság nevében idejekorán és kellő nyomatékkal arra kérjük mindazokat, kiknek szent hivatásuk, hogy ezt a kérdést elaludni ne hagyják, hogy kezdjék meg a munkát. Az oradeai, nagykárolyi és halmii főrabbiakat, valamint a világi vezetőket arra kérjük, hogy kezdjék meg a valódi organizáció munkáját, mert legfőbb ideje, hogy e téren ne uralkodjék anarchia és ne veszélyeztessék azt a szent egységet, mely nekünk, orthodox zsidóknak az életelemünket és jövőnket és gyermekeink zsidó jövőjét jelenti!

Allandóan nagy napjai vannak
a sorsjegyvásárló közönségnek.

Megindult a szerencsekerék

a Zsidó Kórház-sorsjegyekkel.

Közel 2000 nyerőszám lesz kihuzva 2,700,000 lej nyereség-összeggel.

Főnyeremény: 1.000,000 lej!

amelyet egy száz lejes sorsjeggyel könnyen megnyerhet Ha netalán még nincsen Zsidó Kórház-sorsjegye,

ne legyen könnyelmű,

hanem siessen a legközelebbi sorsjegyarushoz és

vegyen Zsidó Kórház-sorsjegyet!

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld sorsjegyet a **Zsidó Kórházegyesületek Sorsjátékintézősége**

CLUJ, Piața Unirii No. 20.

Az egész országban közismert
elsőrendű és izletes
konyhájáról a

GROSZ
étterem

TIMIȘOARA-TEMESVÁR

Lloyd-sor 11.

ORADEA

Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü, 40 lei,
60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Allandó
abona! - Esküvőket, banketteket vállal. - Kifogás-
talan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Marchesvan 12, október 23-án.
Szombat, Marchesvan 13, október 24-én.

Heti szidra: לך לך

Heti háftóra: למה תאמר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.25
gyertyagyújtás 5.35
Istentisztelet kezdete 5.45
Szombat befejezése 6.25

ELŐFIZETŐINKHEZ azon sürgős kérelmünkkel fordulunk, hogy az ó-év hátralékos előfizetési összegeit október havában okvetlenül kifizetni sziveskedjenek. Támogassanak és segítsenek bennünket, amilyen gyorsan csak módjukban áll. Mindenki küldje be postautalványon az esedékes összegeket és így megtakarítja számunkra a külön bélyeg költségeit. Elvárjuk azonnali intézkedéseiket előfizetéseik beküldését illetőleg és kérjük Önöket, tegyék ezt meg sürgősen, azonnal, haladéktalanul!

A nagyváradai Tomche Jesivosz munkája

A nagyváradai Tomche Jesivosz Egyesület vasárnap tartotta meg a minden szemeszter elején szokásos kuratoriumi gyűlését Fuchs Benjámin főrabbi, egyesületi elnök elnöklése alatt. Fuchs Benjámin főrabbi lendületes beszéddel nyitotta meg az ülést, kérte a jelenlevőket, hogy a rossz gazdasági viszonyok dacára mint eddig, úgy a jövőben se vonják meg támogatásukat az egyesülettől, melynek egyedüli célja, hogy a Tóra tanulmányainak élő jesiva-iffjakat támogassa. A főrabbi lelkes szavai után,

Adler Salamon, az egyesület titkára ismertette az egyesület másfélévi működését és betérjlesztette annak mérlegét. A zsidó szíveknek a jesivákban tanuló ifjúságunk iránti szeretetére vall azon körülmény, hogy a szomorú gazdasági viszonyok dacára sikerült az egyesületnek 471.855 leit összehozni, melyet a helybeli és 30 idgen jesivában tanuló nagyváradai gyermekek közt osztottak szét. Hogy a közönség is és azok akik áldoznak az egyesület oltárán tájékozva legyenek, hogy ezen közel félmillió lei hová lett fordítva, leközzöljük jesivák szerint azon összegeket, melyeket az ott tanuló talmudifjak részére az egyesület átutalt, és pedig:

Szekelyhid 77.500, Érmihályfalva 17.100, Dés 15.600, Halmi 14.400, Tasnád 14.300, Marosvásárhely 12.100, Nagykároly 11.800, F. Visó 8.700, Husi (Szlovenczkó) 6.600, Pozsony (Szlov.) 5.300, Szaniszló 4.700, Nagyszombat (Szlov.) 4.400, Szatmár 3.900, Vác (Magy.) 3.500, M. Sziget 3.400, Matthesdorf (Burgl) 2.000, Nagybánya 1.900, Szilágysomlyó 1.600, Szamosujvár 1.200, M. Lapos 900, Bellen 800, Tenke 800, N. Szalonta 800, Beszterce 750, Monostor 600, N. Szöllős (Szlov.) 600, Gilau 600, Miskolcz (Magy.) 400, Vijnita (Bucovina) 300, Nagyilonda 800. A nagyváradai zsidóság büszke lehet ezen egyesületre és annak teljesítményére. Aki ismeri ezen város zsidóságának igazi zsidó szívét és azon szeretetteljes lelkesedést, mellyel minden egyes tóraitézmenyt felkarol, az tudja hogy minden gazdasági krízis dacára ezen egyesület fenn fog állni és virágozni a tórabarátok őszinte öröme.

Az egyesület kuratoriuma a következő tagokból áll: Fuchs Benjámin főrabbi elnök, Mittelman Jakab, Kohn Dávid (börk.) Sei-

Tanuljon Ön is a más kárán!

Csak képesített szakembernél dolgoztassan, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-uca 5.

VÉGH

ruhafestő és vegytisztító

denfrau József, Freund Hermann, Weisz I. Miksa, Fuchs Salamon, Weinberger Jónás, Wasserstrom Sándor, Kohn Dávid, Leichtmann Jenő, Friedmann József, Heller Adolf, Gutfmann Jakab, Bleier Adolf, Gellis Gyula, Kesztenbaum Adolf, Kesztenbaum Miksa, Glegovits Hugó, Salzberger Ignác, Weiser Eisig, Berkowits Bernát, Gutfried Emánuel.

— **Két tuniszi rabbi pápai kitüntetése.** Romából jelentik: A pápa a napokban két tuniszi rabbit a IX. Pius rend I. osztályu csillagával tüntetett ki. A rabbik: Tunisz nagyrabbija Joussef Guez és a livornói község rabbija Tuniszban Jakob Boccara. A két rabbi a Karthagóban rendezett nagy eucharisztikus kongresszus alkalmából, amelyen a világ katolicizmusának reprezentánsai ezrekre menő számban vettek részt, felhívták Tunisz zsidóságát, hogy a kongresszus résztvevőivel szemben tanúsítsák a legmesszebbmenő előzékenységet. A kitüntetéseket Karthago hercege adta át nagy ünnepek közepette a két rabbinak. Az átadási ünnepek alkalmával megjelentek az egyházkerület összes papi és világi méltóságai. A hercegek lendületes beszédet intézett a rabbikhoz, akiket a türelmesség és testvériesség példaképeként állított a papság elé.

— **Huligánok egy zsidó templomban.** Varsó, október 19. Zamline, lengyelországi városban egy husztagu, revolverekkel felszerelt banda behatolt a zsinagógába és a jelenlevők között valóságos pogromot rendezett. A banda tagjai két csoportra oszlottak, az egyik csoport behatolt a hívek közé, másik pedig elállotta a zsinagóga bejáratát, nehogy valaki a templomból kimenekülhessen. A templomban levő huligánok a gyanútlan imádkozókra rontottak és egy Gavriel Mandelmann nevű véresre vertek. Nagy pánik keletkezett, a nők elájultak, a fiatal emberek azonban ki akarták zavarni a huligánokat a templomból, amikor a bejáratnál álló, felfegyverzett rendbontók is cinkosaik segítségére siettek. Amikor a zsidó ifjak támadásba mentek át a kámpóskeresztesek revolverrel védekeztek. Egy tizenhatalmas fiatal embernek két karját járták át a golyók és négy más jelenlevőt lábán és vállán sebeztek meg a lövedékek. A rendőrség csak egy óra mulva jelent meg a helyszínen. Letartóztattak három huligánt, akik kijelentették, hogy a Radomban állomásozó 72-ik gyalogezred egyik katonája szervezte meg a pogromot. A rendőrség letartóztatta Meir Friedmann, aki két lövöldöző huligán kezéből kiütötte a fegyvert. A lengyel szejm zsidó parlamenti csoportja érélyes intervenciót követelt a pogromhősök ellen.

— **Sirkőavatás** Ez uton hívjuk meg rokonainkat és barátainkat, szeretett boldogult férj és apánk Gutfried Izidor ז"ל sirkőavatásához, mely folyó hó 25-ikén vasárnap d.e. 11 órakor lesz a Rulikovszky uti új orthodox temetőben.

Özv. Gutfried Izidorné és gyermekei.

— **Szatmáron újra feltörték egy zsidó templom perselyét.** Szombaton éjjel ismeretlen tettések ismét feltörték a Bem uccán lévő zsidó templom perselyét, melyet teljesen kifosztottrk. A templomrablások úgy látszik napirenden lesznek ezután Szatmáron. A hatóságok bevezették a nyomozást, de eddig minden nyom hiányzik.

— **A mizrachi oradeai csoportja** ez uton kéri fel tagjait, hogy felejthetetlen, megboldogult szeretett elvbarátunk Gutfried Izidor ז"l sirkőavatási gyász ünnepegyén, folyó hó 25-én, vasárnap d. e. 11 órakor a Rulikovszky uti új orthodox temetőben okvetlenül testületileg megjelenni sziveskedjenek.

— **Erős, vérbő, kövér emberek** számára a természete: „Ferenc József“ keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes bélműködést biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szív-idegbajosoknak, vese, cukorbetegeknek, valamint köszvényben és csúszban szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A „Ferenc József“ keserűvíz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

42

Saját gyártmányu

férfikalapot

olcsón vásárolhat

Heller és Deutsch

kalapgyári lerakatában Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-uca) 21. — Férfi és női kalapok festését, alakítását olcsón és szépen eszközöljük.

Őszi takarításra

festék-, lack- és kefeárut
előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szereshető be

Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-uca) 10
Telefon 378

Telefon 378

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölnének.

A legkellemesebb hangulatot

„ELECTRON“ Papp és Rajz mérnökök

CSILLÁRJAI és RÁDIÓI adnak!

Villanyégők és rádiók legolcsóbb árban!
Str. Printul Carol 1. Telefon 5-35

**Olcsó árban
Minőségben
DIVATBAN**

**KÖNIG NŐI KALAPSZALON
V E Z E T**

SAS PASSAGE FŐBEJÁRAT

Saját érdekében címre ügyelni!

— **Vizsnitzben éjnek idején 144 zsidót dobtak ki lakásukból.** Csernovitzból jelentik. A román hatóságok egy újabb hőstettel gazdagították embertelen eljárásuk sorozatát. Chiurescu, megyei prefektus éjszakának idején felzavartatta álmukból a vizsnitz barakokban lakó 144 zsidót, ifjakat, öregeket, asszonyokat, gyermekeket és hygienikus szabályokra hivatkozással, csendőrségi segédlettel kidobatta őket a hideg, sötét éjszakába. A kilakoltatás — mint már megirtuk — Popescu városi tanácsos kérelmére történt, kinek a közelben villája van, de azt hiszi, hogy a zsidó szomszédság révén ennek értéke kisebb. A román hatóságok legújabb bravurja általános felháborodást váltott ki, mert a kilakoltatott szegény zsidóknak nincs hol meghúzódjanak és napok óta az uccán, a szabad ég alatt febrengenek. Ugy néznek ki ezek a szerencsétlenek, mint a sirjukból kivert halottak, akik elvesztették még ezt a szomorú otthonukat is. A román hatóságoknál azonban a hygienia a fő és ezt ilyen klasszikus eszközökkel akarják megvalósítani. A külföldi olvasó, aki nem tudja, hogy Vizsnitz Romániában van, joggal gondolhatja, hogy ázsiai híreket olvas.

— **HAT személyes damaszt kávés garnitúra 289 Lei A. B. C. Áruház Teleki-ucca 4.**

A szatmári zsidó nőegylet és népkönyha egyesület kulturstéje. Szatmárnak egyik legintenzívebben működő jótékony egyesülete szombat este erősen látogatott kultur estélyt rendezett Zrinyi uccai székházában. A vezetőség élén Roóz Samuné diszelnöknővel és Markovits Ignáczné elnöknővel mindent elkövettek az est sikerének érdekében. Szép és megérdemelt sikere volt Ehrenreich Borkának, aki Chopin, Heller, Debussy és Golivogstól játszott zongorán nagyszerű technikával és pompás stílussal. Ehrenreich Borkát most először hallottuk a nagy nyilvánosság előtt, de debütje után szívesen látja Szatmár zsidósága felléptét nagyobb hangverseny keretében is. A közönség meleg és őszinte tapsokkal honorálta a fiatal művésznő nagyszerű játékát. A műsorban a prózát dr Fischer József képviselte, aki idézetekben gazdag előadást tartott a zsidó és emberi kötelességről. O. V

— **Pollák Adolf a KKL direktora Oradeán.** Illusztris vendége volt október 15-én az oradeai cionistáknak. Pollák Adolf, KKL direktora érdekes előadást tartott a Mizrachiban „Együttműködésem Herzl Tivaddal” címmel. Este az intézőbizottsági gyűlésen beszélt. Mindkét előadást nagyszámú közönség hallgatta végig.

Ha kellemesen és szagtalanul akar borotválkozni, akkor csakis **„MIRJAM”** késnélküli borotváló-port használjon, mert ma már ezen borotváló-por úgy van preparálva, hogy a legérékenyebb arcot sem sérti. Megrendelhető: **SPITZ SÁMUEL** festékkereskedőnél. Care-Marii. Kérjen árajánlatot.

Padlólakkok, poloskairtok, háztartási cikkek
mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

— **A cionizmus és antiszemizmus kérdése az elkövetkező Vatikáni kongresszus előtt.** Rómából jelentik: Rövid idő választ már el a Rómában megtartandó Vatikán-kongresszus megtartásától és az egész világ katholicizmusa nagy érdeklődéssel tekint a kongresszus elé. Nem kevesebb érdeklődéssel kíséri azonban a kongresszus napirendi pontjait az öntudatos zsidóság is, mert a Vatikán-kongresszus határozatai és állásfoglalása egészen közelről érinthetik a zsidóság és főként a cionizmus érdekeit is. Ott láthatjuk ugyanis a cionizmus és antiszemizmus kérdését a napirendi pontok között és bár az antiszemizmus kérdésében nem hisszük, hogy nyugtalanító vagy veszélyes döntést hozna a kongresszus, annál pesszimistikusabban fogjuk fel a cionizmus, illetve a Palesztina problémával való foglalkozást. Ismeretes ugyanis a Vatikán támadó politikája a zsidó reneszánsz mozgalommal szemben és az az álláspontja, hogy Palesztinára elsősorban a kereszténységnek van joga, mert innen indult ki a megváltó gondolat. Két évvel ezelőtt ezt az álláspontját azzal támasztotta alá a Vatikán, hogy nagyobb kiterjedésű földterületeket vásárolt Palesztina központjában a Vatikán állam számára. Mindenesetre szkepszissel tekintünk a Vatikán kongresszus elé, mert a múlt tapasztalataiból ítélve, a zsidóság nem sok jót várhat a Vatikán politikájától.

— **A magyar semmitőszék döntése egy zsidó orvosi diploma nosztrifikálása ügyében.** Budapesről jelentik: Fontos és elvi jelentőségű ügyben döntött a magyar királyi semmitőszék az elmúlt héten. Egy magyarországi illetőségű orvos kérte a magyar kultuszminisztérium határozatának megsemmisítését, mely nem akarta nosztrifikálni a magyar numerusz-klaususz elől a bécsi egyetemre kényszerült orvos diplomáját. Dr. Kupferstein Márton, a magyar kormányt az orvosi prakszis azonnali engedélyezésére és egy jelentős kártérítési összeg megtérítésére perli. A semmitőszék egyhangulag elismerte dr. Kupferstein igényjogosultságát és elrendelte a magyar kormány jogtalan eljárásával szemben, hogy a bécsi diplomát haladéok nélkül nosztrifikálják. Ugyanakkor pedig átirta a magyar kormányhoz, hogy dr. Kupferstein orvosi működése elé akadályokat ne gördítsenek. Jogászai körökben a semmitőszék ítélete nagy meglepedést váltott ki.

— **Zsidó telepítések önálló autonómiával.** A Szovjet Unió központi bizottságának elnöke, Kalinin, a biro-bidscháni zsidó szovjet-telepítések titkáranak, J. Lewinek legutóbbi beszélgetésük alkalmával kijelentette, hogy minden rendelkezésükre álló erővel igyekezzenek kifejtetni a szocialista építést a zsidó telepeken, hogy a szovjet köztársaságok között végül is helyet kapjon a zsidók önálló republikája is. Az orosz öt éves terv külön foglalkozik a biro-bidschani zsidó farmok fejlesztésével és a terv befejeztével, melynek már az elkövetkező évben vége lesz. Biro-Bidschant zsidó köztársaságnak proklamálják önálló rendelkezési joggal és teljes politikai és gazdasági adminisztrációval. A Komzet, a zsidó mezőgazdasági és ipari pályákra való szervezésre alakult bizottság előkészítette az 1932-ik évre szóló kolonizációs terveket. Eszerint 1932-ben Biro Bidschanban 3500 zsidó családot és 3000 egyedülálló személyt, összesen 16.000 lelket, Krimben 4000 zsidó családot, Ukrajnában 2500 családot, összesen hozzávetőlegesen 42.000 lelket fognak letelepíteni.

— **A tg.-lőpuşului orth. zsidó hitközség 1931 október hó 12-én megtartott tisztújító közgyűlésén a következő elöljáróság lett megválasztva:** Biener Baruch elnök, Berkovits Izrael alelnök, Markovits Hermann gondnok, Farkas Lipót ellenőr, Biener Hercke pénztárnok. Képviselőtestület: Biener Leib, Deutsch Pál, Mátyás Mózes, Grünstein Sulem, Gerő Mihály, Markovits Mihály, Róth Jakab, Lázár József. A választások a legdemokratikusabb szellemben folytak le, miáltal az elöljáróságot sikerült hitközségükért áldozatot hozó tagokból összeállítani, míg az elnök személye garanciát nyújt a további békés és eredményes munkára.

— **KABÁT szövetek, bársonyok, flanellek nagyon olcsó árakban A.B.C. Áruház, Teleki ucca 4.**

— **Négy zsidó gyermek eladó.** Egy podk. ruszi lapban a következő hirdetést olvassuk: „Négy árva zsidó gyermek: egy 6 éves barna fiú, 3 éves barna fiú, 4 éves szőke fiú, 1 éves szőke leány közzül bármelyik vagy akár mind a négy örökbeadó.” Az idők jele, amikor szülők vagy rokonok ilyen módon akarnak szabadulni gyermekeiktől!

— **Frischmann Mórné halála.** Szatmárról jelentik, hogy Frischmann Mór orth. zsidó vallásoktató neje, a Rejtett Betegeket gyámolító Egyesület elnöknője Kolozsváron hatvan éves korában meghalt. Frischmanné, aki megteremtője és fenntartó lelke volt az egyesületnek, Kolozsvárt súlyos operáción esett keresztül, de életét nem sikerült megmenteni. Halálát férje, fiai — köztük dr. Frischmann Dezső és dr. Frischmann Mózes orvosok — gyászolják.

A paptamási
„LITHYNIA”
ásványvíz a legjobb üdítővíz, úgy magában, mint borral, vagy gyümölcszörppel vegyítve
KAPHATÓ MINDENÜTT!
Friss töltésű Málnási Mária, Málnási Siculia, Románszentgyörgyi Hebe és Máriavölgyi vizek érkeztek
„LITHYNIA” Központi Egyedárúsága, Oradea
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon 1-76

BALKIRS bélyegzőgyár
Strada Alexandri (volt Teleki-ucca) 4.
Villanyerőre berendezett üzemében készít:
rézbélyegzőket, szappanstancnikat, számozógép javításokat
és mindenféle szak-
mába vágó munkákat **legolcsóbb árakban!**
Bankoknak és ügyvédeknek 20 százalék kedvezmény!!!

A legszebb
zománccfényű gallérokat tisztítja a
Klein gőzmosóda
Str. Vlahuţa 4 Szent János ucca

GROSZ DÁVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareş 35/37
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-20

— **A lengyel sejm zsidó parlamenterei a jelenlegi lengyel kormány ellen.** Varsó: A sejm zsidó képviselői erélyes ellenzéki harcot indítottak a jelenlegi lengyel kormány ellen és követelik, hogy a napról-napra növekvő munkanélküliség enyhítésére tegye meg az azonnali lépéseket. Új adó bevezetését kérik a zsidó parlamenterek, melyet az ország minden dolgozó és jövedelemmel rendelkező polgárára ki kell terjeszteni, vallás és nemzeti különbség tekintetbe vétele nélkül. A zsidó képviselők memorandumokban ismerik a növekvő gazdasági nyomorúságot és a zsidó középosztály rohamos elproletarizálódását. Az ellenzék teljes egészében csatlakozott a zsidó parlamenterek javaslatához és egységes erővel kezdik meg a harcot a terv keresztülvitele érdekében.

— **ÓRIÁSI paplan vásár kezdődik** az A. B. C. Áruházban, Teleki-ucca 4.

— **Megalakult Varsóban a kikeresztelkedett zsidók egyesülete.** A kikeresztelkedett zsidók társadalmi helyzete sohasem volt valami fényes. A céljuk, hogy megszabaduljanak a zsidóságtól, nem egészen sikerült nekik. Mert a zsidóság, mint vádló árny, mindig ott volt a közelükben és keserűvé tette a renegátság amugysem nagyon édes borát. Ez van egyrésztől. És másrésztől ott van a keresztény tartózkodás. Hogy még kellemesebbé tegyék maguk számára a keresztiséget, megalakították Varsóban a kikeresztelkedettek klubját. Ez újabb virága a modern társadalmunk áramlatainak.

Dr. Stern Adolf, a romániai zsidóság vezére meghalt

Bukarestből jelentik a szomorú hírt, hogy **Dr. Stern Adolf**, a romániai zsidóság élvizdekén át volt kiváló vezére vasárnap délután hosszas szenvedés után 83 éves korában meghalt. Egy darab zsidó történelem száll vele a sirba, mert mindaz, ami az utóbbi ötven esztendőben a romániai zsidóság érdekében történt, szoros kapcsolatban van Dr. Stern Adolf nevével.

Bukarestben született 1848-ban, Jehuda Leib Stern aranyművesnek fia. Első képzettségét a chéderben kapta. Már 1866-ban Berlinben és Lipcsében jogászokodik, majd Londonba megy az angol nyelv elsajátítása végett és ügyvédi diplomájának elnyerése után Párizsban akar letelepedni, amidőn a bukaresti zsidóság akkori vezetője Saniel Márcus hazahívja Bukarestbe, hogy elfoglalja titkári állását az amerikai Egyesült Államok bukaresti követe, Paixottó Benjámín Franklin mellett, akit az amerikai zsidó szervezetek, különösen a Bné Britt azzal bízott meg, hogy tanulmányozza a keleti zsidóság helyzetét és igyekezzen sorsuk megjavítását elősegíteni. Paixottó mellett ismerte fel hivatását a fiatal Dr. Stern Adolf, aki boldogan vállalta el a felajánlott titkári állást. Az ő kezdeményezésére nemsokára megalakult az „Infratirea Zion” páholy, amely magába egyesítette Románia zsidóságának legjobbait, hogy meggyógyítsa a zsidóság testén elharapózott morális sebet s hogy egyesült erővel harcolja ki az állampolgári jogoknak a zsidóságra való kiterjesztését.

A küzdelmek élén most már állandóan Dr. Stern halad, mint a romániai zsidóság elismert és hivatott vezére. Politikai ideáljának megvalósítását azonban csak a világháború után érthette meg. 1922-ben a parasztpárttal kötött paktum segítségével megválasztották Ilfov megye képviselőjének. 1923. április 16-án a parlamentben hatalmas beszédben szállott sikra a zsidóság jogaiért és nyíltan hangoztatta, hogy a zsidóság jogi

helyzetének rendezésére eddig megszavazott 1866, 1879 és 1915-ik évi törvények, valamint az 1918. december 29. és 1919-ik évi aug. 13-iki decret legek nem méltók a román néphez és ellentétben állanak a párisi szerződés 7-ik szakaszával.

Dr. Stern Adolf már 1919-ben előkészítette a regáli hitközségek organizációjának a munkáit. Törvényesen védett és biztosított hitközségeket akart a regátban éppen úgy, mint amilyen örömmel vette tudomásul, hogy a csatolt területeken a hitközségek szabad fejlődése és jogállása intézményesen lett biztosítva.

Az asszimilációs törekvésekkel szemben Dr. Stern Adolf a cionizmus és az önálló nemzeti kisebbség elvét vallotta és nem szünt meg hirdetni azt az elgondolását, hogy a romániai zsidóságnak önálló politikai pártban kell tömörülnie érdekei védelmére.

Koporsója körül a romániai zsidóság könnyes szemmel gyülekezik és kegyelettel adózik működésének. Dr. Stern Adolfot kedden délben 2 órakor temették el a bukarestiek osztatlan nagy részvéte mellett.

Az E. Zs. N. Sz. temesvári helyicsoportja

vasárnap tartotta meg a belvárosi hitközség tanácstermében ez évi rendes közgyűlését. Délután 6 órakor zsfolt terem előtt nyitotta meg a helyicsoport elnöke, **Dr. Nobel Sándor** a közgyűlést. Megható szavakkal parentálta el a helyicsoport néhai diszelnökét, Dr. Weil Adolfot, akit a helyicsoport megalakulása óta első ízben nélkülöz a közgyűlés. Javasolta, hogy Dr. Weil Adolf érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvben örökítse meg és felkérte a Szövetség tagjait, hogy az elhunyt nevét megörökítő aranykönyvi bejegyzést minél számosabban és hathatósan támogassák. A kegyeletes szavakat a közgyűlés állva hallgatta végig.

Stern Henrik, a helyicsoport titkára betértesztette a titkári jelentést, amely felsorolja az elmúlt év fontosabb eseményeit és vázolja a helyicsoport anyagi helyzetét és tevékenységét. Részletesen kitért minden akcióra, amelyet az elmúlt év hozott és a jövő teendőire is kimerítő programot adott. A beteg pénztáros helyett Márton Béla igazgató nyújtotta be a pénztári jelentést és a jövő évi költségvetést. Utána Reiter Ernő terjesztette be az ifjusági jelentést. Dr. Weisz Artur a jogvédő iroda tevékenységéről referált. A jogvédő iroda 61 állampolgársági ügyben és 102 választási ügyben nyújtott a hozzáfutóknak teljesen ingyenes jogsegélyt. A jelentésekhez hozzászólltak Kasztriener Sámuel, Brisker Ezekiel, Márton Zsigmond, Vermes Ernő és Dr. Weisz Arnold. Ezután a választásokat ejtették meg Rothbart Jakab, a Szövetség diszelnöke vezetése mellett. A választás eredménye:

Elnök Dr. Nobel Sándor, ügyvezető elnök Ing. Márton Zsigmond, alelnök Márton Béla, pénztárnok Drechsler Gyula, ellenőrök Dr. Erdélyi Lajosné, Salamon László, KKL-biztos Dr. Bristosker Ezekiel, Kepecs Ciporah és Löbl Henrik, KH-biztos Reiter Károly, háznagy Bömchis Ferdinand, ifjusági referens Reiter Ernő, ügyész Dr. Weisz Arnold, jogvédők Dr. Weisz Artur, Dr. Gonda Márton és Dr. Wiener Mór. Választmány: Böhm Albert, Braun Ernő, Breuer Lajos, Biró József, Delmár Gyula, Dr. Faber Márk, Fleischer Lipót, Fuhrmann József, Gutfreund Emil, Dr. Gábor Dezső, Holländer Miksa, Charmatz Hans, Reick Adolf, Dr. Rosenfeld Emil, Giszkalay János, Romasvanu Marcu, Schulz Arnold, Szenes Dezső, Ungár Sándor, Székely Zoltán, Dr. Lénárt Ernő, Pető Tibor, Bing Árpád, Vermes Ernő, Kauffheil Géza, Dr. Márcus József, Márton Izidor, Schlesinger József, Mayer Rudolf, Merbl Arnold, Mannheim

Szenzációs ujdonság!

Használjon budapesti gyártmányu

szagtalan **RASOLT** törv. védve és

KUMALATORT

Kapható 1/4 kg-os csomagolásban

Egy csomag ára 15 lei,
elegendő 10 borotválkozásra

Csakis original csomagot fogadjon el!

Kapható minden gyógyszerárban, illatszertárban és drougeriában

Romániai vezérképviselőt:

Parfumeria „Royal“

Oradea, Sas-Passage

Lajos, Neumann Sándor, Wohlstein Lipót, Kun Adalbert, Dr. Singer Jakab, Dr. Drechsler Miksa, Szirmai Ernő, Wächter Ede, Neuwald Pál, Baruch Salamon, Lusztig Ferenc, Fischer Mór, Dr. Perlstein Arthur, Ifj. Temmer Jakab, Singer Jakab, Salamon Jenő.

Wizo: Dr. Roth Dezsőné, Reiter Lunka, Dr. Handler Rudolfné, Dr. Nobel Sándorné, Dr. Weil Adolfné, Dr. Gonda Mártonné, Rothbart Jakabné, Bömchis Trucsí, Dr. Erdélyi Lajosné, Kende Rachel.

Dr. Nobel Sándort, a helyicsoport ujonnan megválasztott elnökét, Rothbart Jakab diszelnök lélekbe ható szavakkal üdvözölte. Az új elnök úgy a maga, mint az egész tisztikar nevében mindenekelőtt annak a reményének adott kifejezést, hogy a jövő év munkája eredményesebb lesz, mint az eddigi. Megemlíti, hogy bár a Szövetség a zsidóság minden megmozdulásában részt vesz, sőt kezdeményező szerepet visz, de eddig politikával direkte nem foglalkozott. A most meg alakult új politikai szerv, a Zsidó Párt, lesz hivatva a zsidóság belpolitikai irányítását átvenni. Felemlíti azokat a szép eredményeket, amelyeket a párt az elmúlt országos választások alkalmával elért. Az egész zsidóság háláját érdemlik ki azok akik önzetlen munkájukkal az eredmények eléréséhez hozzájárultak és javasolja, hogy a közgyűlés a vezetőséget bizza meg, hogy a még nem teljesen hozzánk tartozó és e téren magukat kitüntetett uraknak a Zs. N. Sz. köszönetét is fejezze ki.

Maga a közgyűlés imponáló lefolyású volt, a tagok és az ifjuság igen nagy számban vettek részt, a tárgyalás mindvégig komoly és méltóságteljes volt. Kívánatos volna, ha minden megnyilvánulásuk ily szép eredményű lenne.

Mielőtt házán **vizvezeték- és bádogos-**
munkát végeztet, kérjen ajánlatot

GRÜNFELD BÉLA

bádogos, vizvezeték és szerelési vállalatnál
Oradea, Str. Vlahuța (Szent János-ucca) 13
Javításokat olcsón és szakszerűen végez.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

**Hol a boldogság mostanában?
Zsidó kórház sorsjegy akciójában!**

Csecsemőnek a legjobbat: Höfer hintőport, krémet, szappant

Rövid hírek

JERUZSÁLEM. Eddig a burgonyaszükséglet legnagyobb részét be kellett hozni a külföldről. A „Jewish Agency“ gyarmataira most bevezetik a burgonyatermelést, amely hivatalosan a palesztinai széles rétegeket ellátja a fontos élelmiszerekkel. — A „Kefar Chaszidim“ telepen templomot építettek 825 font költséggel. — Az 1931 évi augusztus hónap folyamán 316 bevándorló érkezett Erec Jisraélbe. Ezek közül 210 zsidó volt, 76 keresztény és 30 mohammedánus. A zsidó bevándorlók közül 20 olyan személy volt, akik a minimális 1000 fontnál nagyobb tőkével rendelkeztek, 29 személy a munkakategóriába tartozott és egy bevándorló vallási foglalkozású volt. A többiek a felsoroltak családtagjai voltak. A keresztények közül 18 a munkás, 10 a vallási foglalkozású és 7 volt olyan, akire nem vonatkoznak a bevándorlási rendelkezések. A mohammedánusok között ketten voltak olyanok, akik 1000 fontnál nagyobb tőkével rendelkeztek. Ugyanabban a hónapban 115 személy hagyta el az országot: 77 zsidó, 31 keresztény és 7 mohammedánus.

CHICÁGÓ. Julius Rosenwald 250.000 dollárt adományozott Chicágó városának a munkanélküliség enyhítésére. Fia Lessing J. Rosenwald ugyanerre a célra 100.000 dollárt adományozott.

DÉLAFRIKA. A délafrikai zsidóság az elmúlt zsidó évben 15.000 Dunam földet vásárolt a Keren Kajemeth részére Palesztinában.

KONSTANTINÁPOLY. A török zsidóság helyzete nemcsak gazdaságilag, de a török kormány vallásellenes magatartása miatt kulturálisan is napról napra súlyosodik. Az elmúlt hetekben több zsidó iskolát zártak be a hitközségek a gazdasági nehézségek miatt. A megmaradt zsidó intézményeket is csak a legnagyobb erőfeszítések mellett sikerül egyelőre még fenntartani. A cionista szervezetek legális működése nincs megengedve.

NEW-YORK. A hivatalos amerikai statisztika szerint 1930. július 1-től 1931. június 30-ig 5692 zsidó vándorolt be az Egyesült Államokba. Ezzel szemben ugyancsak a fenti időben 342 zsidó hagyta el Amerikát és vándorolt ki Palesztinába. A kivándorolt zsidók összesen kb. 1 és fél millió dollárt vittek magukkal ki.

SALONIKI. David Matalon a salonikii zsidóság egyik legkiválóbb harcos vezetője az elmúlt héten meghalt. Matalon 59 évet élt és ez idő alatt a közjótékonyági intézmények egész sorát alapította meg. A salonikii hitközség gyászgyűlést tartott tiszteletére és elhatározta, hogy saját költségére díszes sírkövet állíttat fel Dávid Matalon emlékére.

TEL-AVIV. A születési statisztikai szerint az elmúlt évben 2978 újszülött látott Tel-Avivban napvilágot, szemben az 5690-es év 1910 születésével. Az elhalalozások ezzel szemben 510-ről 650 emelkedtek, míg a házasságkötések száma jelentős mértékben csökkent.

VARSÓ. A közeli Rownóban az elmúlt hó 28-án 80 éves korában elhunyt a lengyel zsidóság egyik legöregebb rabbija Meir Peczenik. Temetése általános részvét mellett folyt le. Az elhunyt rabbi unokája volt a csodás hírű régi „Belzi Rabbinak“.

MELBOURNE. A nem rég elhunyt General Sir John Monasch emlékeztétét egész Ausztrália lakossága nagy tisztelettel ünnepli meg. Az ausztráliai sajtó vezércikkében foglalkozik az elhunyt tábornok érdemeivel, aki nem csak mint győztes hadvezér érdemli meg az ausztráliai nép tiszteletét, hanem mint ember, mint igaz, becsületes és jótékony szellem is közmegbecsülést és tiszteletet érdemel. Az elhunyt zsidó tábornok 66 évet élt. Az ausztráliai lapok pártáryalatra való tekintet nélkül közlik a tábornok életrajzát és pályafutását. Sir John Monasch temetése nagy gyászünnepségek között folyt le, teltemét az ausztráliai parlament ülésében ravatalozták fel és Melbourne lakói megszakítás nélkül bucsujárást rendeztek a ravatalhoz. Az eltörlést megelőzőleg 3000 frontarcos részvételével, a parlamentben gyászistentisztelet volt, melyet Jakob Danglov ausztráliai grandrabbi celebrált. Melbourne hitközség, melynek az elhunyt tagja volt, testületileg képviseltette magát a temetésen. A parlamenti ülésen az ausztráliai miniszterelnök méltatta az elhunyt nagy férfit érdemeit.

MADRID. A spanyol köztársaság parlamenti vitái közben, amikor is éppen az állam és a vallás további viszonyát tárgyalták, Don Fernando igazságügyminiszter többek között a képviselők tetszése mellett kijelentette, hogy a spanyol népnek a zsidósággal szemben történeti középkori igazságtalanságot is jóvá kell tenni és mozgalmat kell indítani a zsidó tömegek Spanyolországba való visszahozására.

MOSZKVA. A Szovjet Unió tanácsa Lydia Kowarskaja 23 éves zsidó leányt aszovjet legmagasabb kitüntetésével, a Lenin-renddel ajándékozta meg. Kowarskaja ugyanis nagy szolgálatakat tett a szovjetnek a szöveggyártás terén és nagyban előmozdította ennek az ipari ágának fejlődését.

Ha **gazdag** akar lenni,
ugyisessen **Mentősorsjegyet** venni

VIII-ik osztály huzása 1931 november 8-án

Főnyeremény 1.000.000 lei.

100.000, 50.000, 25.000, 10.000 lei

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

Postai költségeknél 19 lei portóköltségre hozzáadandó. — Sorsjegyek kaphatók mindenütt, valamint a főbizományosnál:

Union Bank R. T.
Oradea Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegyroda
CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

ZSIDÓ HUMOR

Gazdag és szegény

Egy chósizid meglátogatta R. Aharon Jesájo Aptert. Az illetőt igen gazdag embernek tartották. Igen soká időzött a rebbenél. Utána egy szegény chósizid járult a rabbi elé, akit a rabbi rendkívül gyorsan elintézt. A szegény ember elkeseredésében azt a bátorságot vette magának, hogy falpanaszolta a rebbenek ezt a bántó megkülönböztetést. A rebbe mosolygott s ezt mondta:

— Ne haragudjál, téled pár perc alatt tudtam meg, hogy milyen vagy, a másikkal órákig kellett társalognom, amíg megállapítottam róla, hogy még szegényebb nálad.

A rabbi galocsnija

A lodzi főrabbi R. Élijó Chájim Meisl egy izben elment felkeresni egy hívét, aki nem viselkedett becsületes zsidóhoz illően. Esett az eső s a rabbi galocsnit veti föl. A főrabbi rendkívül kemény hangon felelősségre vonja a rossz hirbe jutott hívét, amire ez bosszantani akarván a rabbit, ezt kérdezte tőle:

— A régi rabbik is jártak galocsniban?

— Nem! — felelt nyugodtan R. Chájim — mert a régi községekben nem volt annyi sár és iszap...

Jó zsidó

Brodsky kiewi cukorgyáros meglátogatta Karlsbadban az ottüdüző híres salanti Rabbi Jiszroél s bucsuzáskor egy 100 rubelest nyújtott át neki. Rabbi Jiszroél csodálkozva kérde:

— Mi ez?

A gyáros feleli:

— Nálunk, chósizidoknál szokás, hogy ha meglátogatunk egy „jó zsidót“ (chósizid rebbet), ajándékot adunk neki.

— Különös szokás — mondja a rabbi — nálatok az a jó zsidó, aki pénzt vesz, nálunk Litvániában az, aki pénzt ad...

A szerény mester

A radini híres gaon R. Jiszroél Méir Hákajhén a „Choféc Chájim“ szerzője, igen alacsonynövésű ember. Történt egy Szimchas-tajró napján, hogy növendékei vallási lelkesültségükben táncra kerekedtek. A táncolók között a kistermelő mester nem látszott ki. Erre egy tanítvány könnyedén felkapta és az asztalra akarta állítani. A mester nem engedte, hanem szerényen megjegyezte:

— Nem szabad magasabbra állítani valakit, mint amilyen.

Ez aztán élet!

Két szegény zsidó vándor Frankfurtban róttá az uccákat s könyöradományokat gyűjtött. Utjukban betévedtek a temetőbe s nézték a szép sírköveket. Amikor a Rot-schildok pompás síremlékét látták, ezt mondja az egyik őszinte elragadtatással:

— Látod, ezt nevezem igazán életnek.

— Terjesszéték és szerezzetek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk“-nek! A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztralról sem szabad hiányoznia!

Kötelességünkre folytonosan emlékeznünk kell

Rabbi Naftali Ropsicban élt, ahol a gazdag zsidók, akik a város szélén laktak, embereket béreltek, hogy éjszaka őrizzék házukat. Mikor egyszer a rabbi késő este az erdő szélén járt és tépelődött a földi dolgokon, találkozott egy ilyen éjjeli őrrrel.

— Kinek a kedvéért járkálsz itt? — kérdezte tőle. Az ember megfelelt, de nyomban azt kérdezte a rabbitól: És te kiért járkálsz, mester.

A kérdés mint egy nyíl hegye furódott bele a cádikba.

— Még senkiért sem járkálok, — felelte kinos várakozás után, majd néma csendben állt meg az éjjeli őr mellett. — Akarsz-e a szolgálom lenni? kérdezte hirtelen az embertől. — Szívesen — felelte ez —, de mi lesz a dolgom?

— Az, hogy emlékeztess mindig a kötelességeimre — felelte halkan a rabbi.

Valami furja az oldalát

Egy kis fiu tanuló Éva, az első nő történetét s rendkívüli módon tetszik neki, hogy oldalbordájából került ki az első asszony. Egynéhány nap mulva a fiu rendkívül ijedt arccal néz a melamedra. Ez résztvevőleg kérde tőle:

— Mi bajod van?

A fiucska oldalán tartja a kezét s azt mondja:

— Ugy fáj az oldalam, talán én is kapok egy Évát...

Az élet minden pillanata veszedelmeket rejt

A geri cádik, aki egy meghitt emberével hajtattott a lejtős uton lefelé, észrevette, hogy utitársa arca elhalványodik, amikor a mélységet látja maga előtt. A rabbi arca azonban nyugodt volt, félelmet, ijedtséget nem árult el. Hogy van az mester — kérdezte megrettent utitársa — hogy a vesélytől nem reszketsz?

— Aki a veszedelmet minden pillanatban érzi, — felelte a cádik, — azt az élet semmiféle szörnyű perce nem tudja megrendíteni.

MOZI

Cinematografail FILMPALACE

Péntek: Schubert „*Tavaszi felhők az égen*“ A főszerepben: Lucie Englisch és Siegfried Arno. — Szombat, Vasárnap, Hétfő: „*Az alvilág árnyai*“, A főszerepben: Harry Piel, Hans Junkermann. — Jön: „*Arianne*“ Elisabeth Bergner-rel. — „*A két világ*“ Jenni Lind a svéd csalógnya a főszerepben a new-yorki Metropolitané tagja.

Teatrul HEIMAN színhöz

Péntek: Premier! „*Hivjon és jövök!*“ Bolváry és Stolz ragyagó zenés, táncos filmoperettje, Willy Fort utólérhetetlen alakításában. Kedvezményes jegyek nem érvényesek. — Szombat, vasárnap: 3, 5, 7 és 9 órák „*Hivjon és jövök!*“ A délután 3 óras előadások olcsóbb helyárak. Kedvezményes jegyek nem érvényesek. Vasárnap: matiné: „*Elsa kisasszony*“, Elizabeth utólérhetetlen filmremeke, 10 és 12 lejes helyárakkal. — Jön! „*Az igaz szerelem!*“ Lupe Velez filmremeke.

Nyomatolta Gutenberg grafikai műintézet gyorssajtóján, Oradea, Fekete-Sas-Passage.